

چرا بلد نیستیم «را» را سر جای درستش بگذاریم اما...؟

تکست‌های اوکی، دیالوگ‌های نایس

محمد مطلق
دبیر گروه گزارش

«شنیدین کووید، وارپاند و همی‌نگوی و رولان بارت و میشل فوکو بلند شده‌اند: «خیلی وضعیت ابنوردیه؛ نه معلومه سوبزک‌تیوه، نه معلومه ابزک‌تیوه، نه آکس‌سوارش درسته نه میشه هرمنوتیکی نگاش کرد، اصلاً گروتسک هم نیست. هر چیزی یه اصولی داره، پلی فونیک که این طوری نمیشه. اصل‌اپلی فونونیک و هموفونیک هیچی، همون منوفونیک باش ولی در همون حد ملودرام رئال یا یه کم نمک سوررئال، یه تُرم فلت رو رعایت کن. حالا نمی‌خواد اسپاسمانتال باشی، هات چاکلت سرد شد، وچیزسفارش بدم؟»

اسم این مدل حرف زدن و نوشتن را چی می‌شود گذاشت؟ از خود بیگانگی فرهنگی، بیخشدیلیناسیون؟ کار با کلاسی است؟ آیا زبان فارسی طاق‌ت به دوش کشیدن این

ازای‌باند و همی‌نگوی و رولان بارت و میشل فوکو بلند شده‌اند: «خیلی وضعیت ابنوردیه؛ نه معلومه سوبزک‌تیوه، نه معلومه ابزک‌تیوه، نه آکس‌سوارش درسته نه میشه هرمنوتیکی نگاش کرد، اصلاً گروتسک هم نیست. هر چیزی یه اصولی داره، پلی فونیک که این طوری نمیشه. اصل‌اپلی فونونیک و هموفونیک هیچی، همون منوفونیک باش ولی در همون حد ملودرام رئال یا یه کم نمک سوررئال، یه تُرم فلت رو رعایت کن. حالا نمی‌خواد اسپاسمانتال باشی، هات چاکلت سرد شد، وچیزسفارش بدم؟»

اسم این مدل حرف زدن و نوشتن را چی می‌شود گذاشت؟ از خود بیگانگی فرهنگی، بیخشدیلیناسیون؟ کار با کلاسی است؟ آیا زبان فارسی طاق‌ت به دوش کشیدن این

خودم بارها به دانشجویان ادبیات که از هرمنوتیک و اسپاسمانتالیزم و اصلاحات ادبی اروپایی از این دست حرف می‌زده‌اند، غزلی از حافظ داده‌ام که بخوانند و متأسفانه دیده‌ام که غلط می‌خوانند. یعنی طرف هنوز این کمبود را در خود احساس نمی‌کند که باید ادبیات خودش را لااقل در حد روخوانی درست بلد باشد اما کلماتی مثل متن پلی فونیک یا چند صدایی به ذهنش خوش آوا می‌آید و مزه می‌دهد.»

بکایی معتقد است مسأله فراتر از این هاست و ریشه‌های عمیق‌تری دارد. به اعتقاد او پرسش اصلی این باید باشد که چرا ما فارسی را بخوبی نمی‌آموزیم؟ آن هم نه در حد تکنیک‌های نثر یا سبک‌ها و قالب‌های مختلف نگارش بلکه در حد رعایت

قواعد ساده دستوری: «وقتی دانشجوی ادبیات نمی‌داند «را» را کجا استفاده کند، چه انتظاری از بقیه دارید؟ ما نوشتن را یاد نمی‌گیریم چون مردم نویسنده‌ای نیستیم، چون نیازی به مطالعه ادبیات ملی کشورمان نمی‌بینیم، چون نوشتن یعنی ثبت وقایع و ثبت وقایع می‌تواند افکار ما را بیرون بریزد در حالی که فرهنگ عمومی ما پنهان کردن است نه ثبت کردن و این ریشه تاریخی دارد.»

چند روز پیش توی کوچه دو پسر بچه را دیدم که مشغول حرف زدن درباره یک بازی مجازی بودند. به بهانه‌ای ایستادم و کمی این پا و آن پا کردم اما تقریباً هیچ چیز، هیچ چیز از آن هم گفت‌وگو نفهمیدم. یاد پدرم افتادم که آمده بود مدرسه پسرند درس و مشقم خوب است یا نه؟ بعد پشت در ایستاده بود و به ناظم گفته بود اینها دارند چی می‌خوانند؟ کلاس عربی بود و ما ۳۰ نفره صرف ذهب ذهب... یذهب یذهبان... را تمرین می‌کردیم. من آن روز دو جواب منطقی برای پدرم داشتم؛ یکی اینکه داریم دانشی به‌نام صرف و نحو زبان عربی را می‌آموزیم و دوم آنکه به همان نسبت دستور زبان فارسی را هم بخوبی آموخته‌ایم اما آیا آن دو کودک توی کوچه هم می‌توانستند همین پاسخ را به من بدهند؟

کتاب نگارش ششم ابتدایی به زبانی بسیار ساده درباره انواع جمله و علائم هرکدام نوشته است اما چرا هنوز جلوی جمله امری علامت تعجب می‌گذاریم؟ چرا نمی‌دانیم با نقطه چه کنیم؟ چرا ترکیب وصفی را از ترکیب اضافی تشخیص نمی‌دهیم؟ چرا تفاوت جمع جاندار و بی‌جان را نمی‌دانیم؟ چرا هنوز نمی‌توانیم دو جمله ساده براساس رعایت مراعات‌النظیر بنویسیم؟ چرا نمی‌دانیم «را» را کجا بگذاریم؟ آیا کتاب‌های آموزشی مشکل دارند؟ اشکال ما معلم‌هاست یا خانواده به دانش‌آموز نمی‌گوید که یادگیری فارسی از تست ریاضی مهم‌تر است چون در نهایت اگر درکی از زبان و فهم مسأله نداشته باشی، برای حل کردن ریاضی و فیزیک و شیمی هم به مشکل برمی‌خوری؟ بکایی معتقد است کلیت نظام آموزشی ما با همه مواردی که به آن اشاره شد، در این زمینه با اشکال روبه‌رو است:

کتاب نگارش ششم ابتدایی به زبانی بسیار ساده درباره انواع جمله و علائم هرکدام نوشته است اما چرا هنوز جلوی جمله امری علامت تعجب می‌گذاریم؟ چرا نمی‌دانیم با نقطه چه کنیم؟ چرا ترکیب وصفی را از ترکیب اضافی تشخیص نمی‌دهیم؟ چرا تفاوت جمع جاندار و بی‌جان را نمی‌دانیم؟ چرا هنوز نمی‌توانیم دو جمله ساده براساس رعایت مراعات‌النظیر بنویسیم؟ چرا نمی‌دانیم «را» را کجا بگذاریم؟ آیا کتاب‌های درسی مشکل دارند؟ اشکال از معلم‌هاست، خانواده‌یا...؟

«ما فکر می‌کنیم فیزیک و شیمی علم است اما زبان فارسی چیزی است که از پدر و مادر یا تلویزیون یاد گرفته‌ایم و بقیه‌اش وقت تلف کردن است آن هم زبانی که بخش مهمی از آثار ماندگار ادبی بشر برپایه آن شکل گرفته و چه اندیشمندان و بزرگانی که در گوشه گوشه جهان شیدا و دیوانه این گنجینه بزرگ بوده‌اند و هنوز هم هستند. ما به معنای واقعی به این گنجینه بی‌توجهیم و می‌گردیم ببینیم در فضای مجازی یا فلان شبکه ماهواره‌ای چه کلمه و اصطلاح فرنگی مد شده که دم به دم تکرارش کنیم و دقیقاً اینجاست که اتفاقات مخرب‌تری هم می‌افتد.

به‌عنوان مثال غربی‌ها که وجدان معذبی در زمینه نژادپرستی دارند و خودشان بهتر از ما می‌دانند که چه کرده‌اند و چه بلایی سر

بقیه مردم دنیا آورده‌اند، مدام از رسیسم و نژادپرستی حرف می‌زنند و همین‌طور گاهی با شیطن‌ت تلاش می‌کنند آن را به مسأله‌ای برای کشور مابتدیل کنند و اشتیاق مزمره کردن اصطلاحات فرنگی هم کار دست مخاطب یا کاربر ایرانی می‌دهد. او با ساده‌دلی فکرمی‌کند نمی‌شود که پشت این واژه شیک چیزی نباشد، همان‌طور که قبلاً فکرمی‌کرد نمی‌شود پشت واژه شیک پست مدرنیسم چیزی نباشد. در واقع کاربر با سوادی سطحی از زبان و ادبیات فارسی و دانشی سطحی از تاریخ و مناسبات فرهنگی و اجتماعی کشورش، شیفته سطحی‌ترین لایه‌های اصطلاحات فرنگی می‌شود و برای نشان دادن میزان فهم و سواد خود به اشاعه آن می‌پردازد و هزینه روی دست کشور می‌گذارد.»

پشت میزم مشغول کارم و همان‌طور به حرف‌های کسی که توی کلاب هاوس دارد درباره فرهنگ سیاسی حرف می‌زند، گوش می‌کنم. نمی‌دانم بخندم، موبایلم را برنم زمین تکه تکه‌اش کنم یا بلند شوم و رو به افق قدم بزنم و آنقدر بروم که یکی بزند روی شانه‌ام بگوید خیالت راحت برادر دیگر گم شده‌ای؟ واقعاً این‌طور حرف زدن هم هنر می‌خواهد. همان‌طور که می‌گویند چپ کردن بنز کار هر کسی نیست؛ باید آموزش‌های خاصی ببینی که بتوانی بنز را چپ کنی. این‌طور خراب‌کاری در زبان و اندیشه هم واقعاً باید دانشگاه‌های چیزی داشته باشد: «ما هیچ وقت رئال پلیتیک

نداشتیم حتی یه پیپر، هیچ تکستی نیست. چون اسپستان‌ها دیتا و اینفرمیشن اوکی رو در اختیار پادشاه قرار نمی‌دادن، پادشاه رفته رفته آسیمیلی می‌شد و این باعث می‌شد اینتراکشن عمومی که دنبالش بود رو ناخوسته از بین ببره و جامعه به سمت نوعی دگماتیسم حرکت کنه.»

میکروفون یکی از شنوندگان روشن می‌شود: «آقا گور بابای دگماتیسم و اینتراکشن و آسیمیلیاسیون، اون «را» ای لامصب رو سر جای خودش بذار برادر؛ «اینتراکشن عمومی که دنبالش بودند(را) نه»، «اینتراکشن عمومی را که دنبالش بودند. اسم اون لاکردار نشانه معقول بی‌واسطه‌اس. تن سعدی داره تو گو می‌لرزّه بخدا!»، اتاق، بیخشدیل روم به هم می‌ریزد.

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری در خانه‌های سفید قرار دهید که هر رقم در سطرها، ستون‌ها و مربع‌های کوچک ۳ در ۳ یکبار دیده شود

۳۶۸۲

آسان								
		۱		۹	۲		۵	
					۶	۷		
۲		۴	۳	۵			۸	
۸	۴				۳	۷	۶	۱
		۶	۲	۸			۳	۵
۷			۳	۱	۲			۹
	۱	۸						
	۲		۹	۷		۵		

سخت								
		۴		۵		۹		
۷			۹		۶		۵	
	۱	۵		۸				
		۵	۱	۶				
						۹		
			۲	۹		۶		
			۸				۱	۴
	۹		۲	۳				۸
		۵		۷		۳		

متوسط								
		۲	۶	۸				
		۸		۳		۲		
			۹					
	۲							۶
		۳	۹	۸	۴	۶	۱	۵
							۳	
				۸				
۲			۱		۷			۹

خیلی سخت								
			۹			۸		
							۶	
		۳		۲		۷		۴
	۶		۱	۴				
		۵				۶		۷
۴			۸				۲	
			۹	۵				
					۳			
		۱						
	۲					۳		
								۴

حل جدول سودوکو شماره ۳۶۸۲								
۴	۸	۷	۵	۱	۳	۹	۲	۶
۸	۵	۴	۱	۷	۶	۲	۳	۹
۷	۶	۳	۸	۲	۵	۱	۴	۷
۳	۱	۲	۶	۷	۴	۸	۵	۹
۹	۲	۸	۷	۳	۱	۶	۵	۴
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶	۷	۵	۴	۸	۹
۵	۴	۱	۶	۳	۷	۲	۸	۹
۶	۳	۹	۲	۸	۷	۵	۱	۴
۱	۷	۵	۴	۳	۶	۲	۹	۸
۲	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۱
۳	۱	۲	۶					